

ZIA

SIA

VOL.
6

SREDNJOVJEKOVNA NASELJA U SVJETLU ARHEOLOŠKIH IZVORA

*MEDIAEVAL SETTLEMENTS IN THE
LIGHT OF ARCHAEOLOGICAL SOURCES*

SREDNJOVJEKOVNA NASELJA U SVJETLU ARHEOLOŠKIH IZVORA

Cijena: 360kn

9 789536 064243 >

Zagreb, 2017

SREDNJOVJEKOVNA NASELJA U SVJETLU ARHEOLOŠKIH IZVORA

*Zbornik radova drugog međunarodnog znanstvenog skupa srednjovjekovne arheologije Instituta za arheologiju
Zagreb, 2. – 3. lipnja 2015.*

Zagreb, 2017.

ZBORNIK INSTITUTA ZA ARHEOLOGIJU
SERTA INSTITUTI ARCHAEOLOGICI
KNJIGA / VOLUME 6

IZDAVAČ / PUBLISHER
Institut za arheologiju, Ulica Ljudevita Gaja 32, 10000 Zagreb

GLAVNI I IZVRŠNI UREDNICI / EDITORS-IN-CHIEF AND MANAGING EDITORS

Tajana Sekelj Ivančan
Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar
Juraj Belaj

RECENZENTI / REVIEWERS

Dr. sc. Maja Petrinec, znanstvena savjetnica (Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Split)
Dr. sc. Željko Demo, muzejski i znanstveni savjetnik (Arheološki muzej u Zagrebu)

UREDNIČKO VIJEĆE / EDITORIAL BOARD

Gabriel Fusek (Nitra), Mirja Jarak (Zagreb), Timotej Knific (Ljubljana), Katarina Predovnik (Ljubljana), Nađa Profantová (Prag),
Ante Uglešić (Zadar)

LEKTORI / LANGUAGE EDITORS

Za prijevode na engleski jezik odgovaraju prevoditelji potpisani uz svaki prevedeni tekst kao i sami autori članaka.
For English language translations translators signed beneath each translated text as well as the authors of papers are responsible.

KOREKTURA / PROOFREADING

Tajana Sekelj Ivančan
Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar
Juraj Belaj

OBLIKOVANJE I RAČUNALNI SLOG / DESIGN AND LAYOUT

Hrvoje Jambrek

TISAK / PRINTED BY

Cibo Copy, Zagreb

SADRŽAJ / CONTENT

TAJANA SEKELJ IVANČAN

UVODNA RIJEČ

4

MIKLÓS TAKÁCS

THE ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATION OF SETTLEMENTS OF THE 7TH – 13TH C. AD
IN HUNGARY IN THE LAST THREE DECADES

5

MILAN PROCHÁZKA, PETR MENŠÍK, JOSEF HLOŽEK

KNOWLEDGE OF DISAPPEARED VILLAGES IN BOHEMIA FROM EARLY MIDDLE AGES
TILL 20TH CENTURY

POZNAVANJE NESTALIH SELA U ČEŠKOJ OD RANOG SREDNJEG VIJEKA DO 20.
STOLJEĆA

15

DAŠA PAVLOVIĆ

PEEKING INTO EARLY MEDIEVAL KITCHENS. FUNCTIONALITY AND APPEARANCE
OF THE SUNKEN FEATURES FROM THE SITE NOVA TABLA BY MURSKA SOBOTA
(SLOVENIA)

27

KUKATI V ZGODNJE SREDNJEVEŠKE KUHINJE ALI POSKUS DOLOČANJA
NAMEMBNOSTI OBJEKTOV NA NAJDIŠČU NOVA TABLA PRI MURSKI SOBOTI
(SLOVENIJA)

LUKA BEKIĆ

KARAKTER NASELJA VARAŽDIN-BREZJE U OKVIRU RANOSREDNJOVJEKOVNE
ORGANIZACIJE NASELJA

49

CHARACTER OF THE VARAŽDIN-BREZJE SETTLEMENT IN THE FRAMES OF THE EARLY
MEDIEVAL SETTLEMENT ORGANISATION

MARKO DIZDAR, TAJANA SEKELJ IVANČAN

THE MEDIAEVAL SITE OF SLATINA-TURBINA 1
SREDNJOVJEKOVNO NALAZIŠTE SLATINA-TURBINA 1

63

KREŠIMIR FILIPEC

ULOMCI KERAMIČKIH POSUDA IZ RANOSREDNJOVJEKOVNOG NASELJA STARI
JANKOVCI-GATINA

77

FRAGMENTS OF POTTERY VESSELS FROM AN EARLY MEDIEVAL SETTLEMENT IN STARI
JANKOVCI-GATINA

TAJANA SEKELJ IVANČAN

RANOSREDNJOVJEKOVNO NASELJE NA VOLARSKOM BREGU U VIRJU
EARLY MEDIEVAL SETTLEMENT AT VOLARSKI BREG NEAR VIRJE

111

PIA ŠMALCELJ NOVAKOVIĆ, TOMISLAV HRŠAK

THE BEGINNING OF EARLY MEDIEVAL SETTLEMENT IN EASTERN CROATIA: A CASE
STUDY OF KAZNICA-RUTAK

131

POČECI RANOSREDNJOVJEKOVNOG NASELJAVANJA U ISTOČNOJ HRVATSKOJ:
STUDIJA SLUČAJA KAZNICA-RUTAK

ŠPELA KARO, TIMOTEJ KNIFIC, DIMITRIJ MLEKUŽ, BRANKO MUŠIĆ, MAJA LAVRIČ

THE GRADIŠČE ABOVE BAŠELJ ARCHAEOLOGICAL SITE: INTERPRETATION OF
ARCHITECTURAL REMAINS ON THE BASIS OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH
ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE GRADIŠČE NAD BAŠLJEM: INTERPRETACIJA
ARHITEKTURNIH OSTANKOV NA PODLAGI INTERDISCIPLINARNIH RAZISKAV

167

SILVIJA SALAJIĆ

THE EARLY MEDIEVAL SETTLEMENT ON THE ARCHAEOLOGICAL SITE VIROVITICA-
ĐURAĐ EAST
RANOSREDNJOVJEKOVNO NASELJE NA LOKALITETU VIROVITICA-ĐURAĐ ISTOK

197

HELENA NODILO, GORAN SKELAC

RANOSREDNJOVJEKOVNI NALAZI NA TRASI MAGISTRALNOG PLINOVODA BELIŠĆE-
OSIJEK
EARLY MEDIEVAL FINDS ON THE ROUTE OF THE MAIN GAS PIPELINE BELIŠĆE-OSIJEK

205

MITJA GUŠTIN, ALENKA TOMAŽ

ZATAK KRAJ LENDAVE I SREDNJOVJEKOVNA RURALNA NASELJA PREKMURJA
ZATAK AT LENDAVA AND MEDIEVAL RURAL SETTLEMENTS OF PREKMURJE

221

TATJANA TKALČEC, TAJANA SEKELJ IVANČAN, HRVOJE KALAFATIĆ

NASEOBINE IZ RAZVIJENOGA SREDNJEG VIJEKA NA POLOŽAJU ČEPINSKI MARTINCI-
DUBRAVA
HIGH MEDIEVAL SETTLEMENTS AT ČEPINSKI MARTINCI-DUBRAVA SITE

235

NIKOLINA ANTONIĆ, TIBOR ÁKOS RÁCZ

SELECTED MEDIEVAL FINDS FROM THE SITE KOBILIĆ 1 IN TUROPOLJE
ODABRANI SREDNJOVJEKOVNI NALAZI S LOKALITETA KOBILIĆ 1 U TUROPOLJU

255

ROBERT ČIMIN

PRILOG POZNAVANJU PREHRAMBENIH NAVIKA U KASNOM SREDNJEM VIJEKU
CONTRIBUTION TO THE EATING HABITS IN THE LATE MIDDLE AGES

279

ANITA DUGONJIĆ

MEDIEVAL SETTLEMENT AT THE SITE FRANJEVAC NEAR ĐAKOVO
SREDNJOVJEKOVNO NASELJE NA POLOŽAJU FRANJEVAC KOD ĐAKOVA

293

ANDREJ JANEŠ, IVANA HIRSCHLER MARIĆ, ANA AZINOVIC BEBEK

STARI PERKOVCI-SELA, RURALNO NASELJE 14. STOLJEĆA
STARI PERKOVCI-SELA, RURAL SETTLEMENT FROM THE 14TH CENTURY

337

IVANA OŽANIĆ ROGULJIĆ, ANITA RAPAN PAPEŠA

MEDIEVAL FINDS FROM LISKOVAC SITE – VINKOVCI SOUTH RING ROAD
*SREDNJOVJEKOVNI NALAZI S LOKALITETA LISKOVAC – JUŽNA OBILAZNICA
VINKOVACA*

389

MARKO DIZDAR, DARIA LOŽNJAK DIZDAR, TAJANA SEKELJ IVANČAN

ARCHAEOLOGICAL SITE GRABRIĆ
ARHEOLOŠKO NALAZIŠTE GRABRIĆ

403

VESNA BIKIĆ		
TO LIVE IN A DITCH: PECULIARITIES OF THE TOPOGRAPHY OF MEDIAEVAL BELGRADE		411
ŽIVETI U ROVU: OSOBENOSTI TOPOGRAFIJE SREDNJOVEKOVNOG BEOGRADA		
ANDREA RIMPF		
ILOK'S FORTRESS IN THE OTTOMAN PERIOD		421
ILOČKA TVRĐAVA U OSMANLIJSKOM RAZDOBLJU		
ANDREJ MAGDIČ		
NEW ARCHAEOLOGICAL RESEARCH INTO THE MIDDLE AGES IN THE SLOVENIAN REGIONS OF POMURJE AND PODRAVJE. THE ISSUE OF SETTLEMENT CONTINUITY AND THE DEVELOPMENT OF AGRARIAN ACTIVITIES		441
NOVEJŠE ARHEOLOŠKE RAZISKAVE SREDNJEGA Veka NA PROSTORU SLOVENSKEGA POMURJA IN PODRAVJA. VPRAŠANJE KONTINUITETE POSELITVE IN RAZVOJA AGRARNIH DEJAVNOSTI		
IVAN VALENT, IVAN ZVIJERAC		
OKOLIŠ KAO FAKTOR NASELJAVANJA U RAZDOBLJU RANOG SREDnjeg VIJEKA NA PROSTORU KOPRIVNIČKE I ĐURĐEVAČKE PODRAVINE		459
ENVIRONMENT AS A FACTOR OF HABITATION ON THE TERRITORY OF KOPRIVNICA- ĐURĐEVAC PART OF THE RIVER DRAVA BASIN DURING THE EARLY MIDDLE AGES		
ANDREJA KUDELIĆ, FILOMENA SIROVICA, INA MILOGLAV, DINKO TRESIĆ PAVIČIĆ		
TERENSKI PREGLED GORNJE PODRAVINE - ANALIZA UČESTALOSTI I DISTRIBUCIJE SREDNJOVJEKOVNOG POVRŠINSKOG MATERIJALA		473
FIELD SURVEY OF UPPER PODRAVINA REGION – FREQUENCY AND DISTRIBUTION ANALYSIS OF THE MEDIEVAL SURFACE MATERIAL		
ZORKO MARKOVIĆ, KATARINA BOTIĆ		
NEW KNOWLEDGE ABOUT THE MEDIEVAL SETTLEMENTS OF NAŠICE REGION		483
NOVE SPOZNAJE O SREDNJOVJEKOVnim NASELJIMA NAŠIČKOG KRAJA		
ANITA RAPAN PAPEŠA, DANIJEL PETKOVIĆ		
HOW ARCHAEOLOGY HELPS HISTORY: THE CASE OF ESTATE ZABLĀĆE IN THE VICINTY OF VINKOVCI		499
KAKO ARHEOLOGIJA POMAŽE TUMAČENJU POVJESNIH IZVORA: PRIMJER TRIJU ZABLĀĆA U OKOLICI VINKOVACA		

UVODNA RIJEČ

Drugi po redu međunarodni znanstveni skup srednjovjekovne arheologije u organizaciji Instituta za arheologiju održan je u Zagrebu 2. i 3. lipnja 2015. godine pod nazivom *Srednjovjekovna naselja u svjetlu arheoloških izvora*. Cilj je bio prezentacija rezultata novijih sustavnih i zaštitnih arheoloških istraživanja koja su se provodila u sklopu velikih infrastrukturnih projekata Republike Hrvatske u posljednjih desetak godina, ali i okupljanje stručnjaka i znanstvenika koji se bave relevantnim temama vezanim uz srednjovjekovnu naseobinsku arheologiju te međusobna razmjena iskustava i znanja. Skup je održan u Velikoj dvorani Matice hrvatske s cjelodnevnim programom. Ukupno je sudjelovalo 58 sudionika i to 11 inozemnih i 47 domaćih koji su prezentirali 9 inozemnih i 22 domaća izlaganja te 16 postera.

Izlaganja na temu srednjovjekovnih naselja obuhvatila su široki zemljopisni prostor i široko vremensko razdoblje. Kroz dva dana trajanja znanstvenog stupa pružena je jasnija slika o stanju istraženosti srednjovjekovnih naselja, rezultatima i ciljevima na koje su se posljednjih desetak godina usredotočili određeni istraživači i timovi istraživača, kako oni s područja Republike Hrvatske, tako i kolege iz okolnih zemalja: Mađarske, Češke, Srbije i Slovenije. U svim segmentima uočen je veliki pomak u obradama i interpretacijama rezultata istraživanja. Na skupu su doneseni i rezultati starijih istraživanja koja do sada nisu bila objavljena, a prezentirani su i novi pristupi i metodologije u sagledavanju pojedinih mikroregija ili širih područja tijekom srednjovjekovlja.

Kako bi znanstvenoj i stručnoj javnosti, ali i široj zainteresiranoj zajednici omogućili bolji uvid u novija istraživanja ili reinterpretacije starih nalaza, prikupljeni su radovi sa skupa u pisanom obliku, okupljeni u Zborniku koji je pred nama. Ovdje koristim priliku još jednom zahvaliti svim sudionicima skupa te Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta RH koje je financiralo izdavanje ovog broja Zbornika (*Zbornik Instituta za arheologiju / Serta Instituti Archaeologici 6*). Nadam se da će u jedinstvenoj publikaciji okupljeni radovi o naseobinskim nalazištima biti poticaj kolegama, a posebno mlađim generacijama arheologa, za daljnje bavljenje srednjovjekovnim naseljima i njihovim obradama te da će napretkom novih metoda, posebno interdisciplinarnih i multidisciplinarnih istraživanja, u budućnosti tražiti i pronalaziti nove mogućnosti i nove izazove u tumačenju i interpretacijama srednjovjekovlja.

Tajana Sekelj Ivančan